

Življenjski jubilej prof. dr. Olge Janše-Zorn

Ko se človeško življenje prevesi v drugo polovico, ga vse pogosteje zapolnjujejo spomini. Ti se pogosto vračajo v študentska leta, ko si poln upov in moči mislil, da si kuješ lastno prihodnost. Običajno se s hvaležnostjo spominjaš svojih profesorjev, kolegic in kolegov, kmalu pa ugotoviš, da je lepoto temu obdobju življenja dajala tudi skupina ljudi, ki so ti nevidno stali ob strani in ti lajšali vsakdanjik. To smo še toliko bolj občutili tisti, ki smo bili v Ljubljani prišleki, odtrgani od domačega ognjišča in pogosto brez domače človeške topline. V takih primerih je bilo silno važno, kdo, predvsem pa kakšen človek je bil na oddelku, ki nam je bil drugi dom. Potrebovali smo nekoga, ki nam je blažil naše stiske, predvsem pa nevsiljivo in neopazno posredoval med študenti in profesorji. Olga Janša-Zorn je bila med leti 1968 in 1980 kot bibliotekarka, dejansko pa deklica za vse, dobri duh oddelka za zgodovino Filozofske fakultete v Ljubljani. Če ne bi v življenju napravila nič drugega kot zgoraj omenjeno, bi bilo to ogromno in bi zaslužila našo iskreno hvaležnost.

Gorenjski priimek jubilantke je zavajajoč. Rojena v Dolenjem Logatcu, osnovno in nižjo gimnazijo obiskovala v Ormožu, maturirala v Kranju, diplomirala iz zgodovine v Ljubljani. Vse to ji daje občutek, da je marsikje doma, čeprav je najbolj navezana na Gorenjsko in Kranj, kjer je do prihoda v Ljubljano službovala. Za njo so na oddelku

kot študentje prišli tudi nekateri njeni dotedanji dijaki, kar kaže na uspešnost njenega pedagoškega poslanstva. Čeprav je tudi njena predhodnica prof. Slavka Kajba slovela po svojih izjemnih človeških vrlinah, je Olga s svojo vedrino, ženstvenostjo, predvsem pa izjemno človečnostjo, napolnila izrazito moški oddelek. Dala mu je tisto, kar prinaša mati v družino, v kateri je ona edina svojega spola. Postala je središčna osebnost oddelka, okoli katere se je praktično vse vrtelo, čeprav navzven tega ni bilo videti. Da je temu resnično tako smo občutili, ko smo začeli pomišljati na službe. Kolikim je Olga Janša pomagala do nje, je njena skrivnost, ni pa nas bilo malo.

Bibliotekarka Olga Janša je s seboj iz Kranja prinesla tudi renome izjemne pedagoginje. Nova služba ji izkazovanja teh lastnosti sprva ni omogočala, začutili pa jo je bilo, ko je 1971. leta postala članica uredništva *Kronike*, bila v letih 1972 - 1978 glavna urednica ter naslednje leto glavna in odgovorna. Na stežaj je mladim odprla njene strani. Sprva smo se preizkušali predvsem v pisanju poročil, počasi pa so najsposobnejši že začeli objavljati svoje prve znanstvene rezultate. Lagali bi, če bi trdili, da pri nekaterih starejših članih uredništva ni bilo odporov proti začetnikom. Janševa je spore in težave gladila z njeno izjemno mirnostjo, potrpežljivostjo in dobrohotnostjo, ki je vsakega razorožila.

Čeprav kot bibliotekarka strokovno ni mirovala, sodelovala je zlasti pri izdelavi tekočih strokovnih bibliografij, se je njena ljubezen do pedagoškega dela polagoma začela vse glasneje oglašati. Njeno sodelovanje s takratnimi najvidnejšimi slovenskimi zgodovinarji ji je utrjevalo spoznanje, da bi v stroko lahko kreativneje posegla. 1979. leta je bila izvoljena za profesorja višje šole in naslednje leto prešla na Pedagoško akademijo v Ljubljani, kjer predavala Uvod v študij zgodovine in občo zgodovino, po preobrazbi te višje šole v visoko, pa je prešla na razredni pouk. Leta 1988 je obranila doktorsko disertacijo *Delovanje zgodovinskih društev s sedežem v Ljubljani v 19. stoletju*. Naslednje leto je postala docentka, leta 1994 pa izredna profesorica.

Bibliografija Olge Janše-Zorn je obsežna in raznovrstna. Poleg bibliografij obsega še številne članke, razprave, učbenike in monografije. Blizu ji je gospodarska in socialna zgodovina, velja za strokovnjaka za zgodovino turizma, agrarne reforme, niso pa ji tuja tudi številna druga področja našega udejstvovanja. Zaradi skromnosti, predvsem pa osebne nenasilnosti, je bila verjetno pri številnih kolektivnih projektih prezrta, čeprav tudi največjim avtoritetam ni bilo nerodno segati po rezultatih njenega dela. Pedagoška fakultete njenega izjemnega človeškega in strokovnega potenciala očitno ni znala izrabiti, sicer se naša Olga gotovo lanskega oktobra ne bi odločila za upokojitev.

V človeški naravi je zasidrano upanje, da bo človeška dobrota vsaj razumljena, če že ne poplačana v tuzemskem življenju. Naša izjemna hvaležnost za njeno skrb in dobroto ji je mogoče pomagala ublažiti, ne pa zakriti življenjske tegobe, ki je niso nikoli zgrešile. Njena zakonska sreča z izjemnim garačem, našim dobrim in skromnim prijateljem, prvim slovenskim doktorjem iz povojne zgodovine Tonetom Zornom, je bila kratka. Tudi kasneje ji marsikaj ni bilo prizanešeno. Kljub vsemu pa je ohranila svojo mirnost, ljubezen do človeka v stiski in čeprav sama pogosto potrebna bodrilne besede, ji te za znanca ali prijatelja nikoli ne zmanjka. Ob življenjskem jubileju, ko je kazalec prešel prvo črtico za poldne-

vom, ji želimo njeni dolžniki, prijatelji, občudovalci njenega dela, Zveza zgodovinskih društev Slovenije, predvsem pa uredništvo Kronike, v katerem še vedno vztraja, obilo zdravja in življenjske vedrine. Prepričani smo, da bo upokožitev okrepila njeno prisotnost v naših vrstah, saj jo je pedagoško delo, zlasti pa predavanja širom Slovenije, v tem pogledu malo omejevalo. Slovensko zgodovinopisje stopa v zadnjih letih po novih, veselejših in vse bolj zahtevnih strokovnih poteh, ki jih je pomagala utrjevati tudi prof. dr. Olga Janša-Zorn. Naj še dolgo odmeva po njih tudi njen korak.

Stane Granda

Olga Janša-Zorn, rojena 1918 v Ljubljani, je bila ena izmed prvih slovenskih zgodovink, ki se je posvetila raziskovanju in pisanju o zgodovini Slovenije. Njena delovna pot je bila dolgoletna in uspešna. Delala je v različnih ustanovah, vključno s Slovenskim zgodovinskim društvom, kjer je tudi dolgoletna predsednica. Njena znanja in izkušnje so bili dragoceno blago za slovensko zgodovinopisje. Njena delovna pot je bila dolgoletna in uspešna. Delala je v različnih ustanovah, vključno s Slovenskim zgodovinskim društvom, kjer je tudi dolgoletna predsednica. Njena znanja in izkušnje so bili dragoceno blago za slovensko zgodovinopisje. Njena delovna pot je bila dolgoletna in uspešna. Delala je v različnih ustanovah, vključno s Slovenskim zgodovinskim društvom, kjer je tudi dolgoletna predsednica. Njena znanja in izkušnje so bili dragoceno blago za slovensko zgodovinopisje.